

Právní informace k návrhu na úpravu styku rodiče s nezletilým

Zákony:

- č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“),
- č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZŘS“),
- č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“),
- č. 549/1991Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon o soudních poplatcích“).

Obecně k řízení ve věci omezení styku rodiče s nezletilým:

Dle ust. § 960 odst. 2 OZ mají rodiče **právo se s dítětem osobně a pravidelně stýkat i právo na informace o dítěti**, ledaže soud z důvodů hodných zvláštního zřetele rozhodne jinak.

Dle ust. § 967 OZ má pěstoun povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s jeho rodiči, dalšími příbuznými a osobami dítěti blízkými. Má povinnost **umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, ledaže soud stanoví jinak**.

Povinnost a právo rodičů udržovat se svým dítětem osobní styk je součástí rodičovské odpovědnosti, jejíž rozsah a trvání může změnit jen soud. Zakázat, omezit či jinak modifikovat osobní styk rodiče s dítětem proto může také výhradně soud, a to za předpokladu, že to je v zájmu dítěte nutné (§ 891 odst. 2 OZ).

Pro omezení, zrušení, či jinou úpravu styku rodiče s nezletilým je potřeba podat návrh na úpravu styku rodiče s nezletilým dítětem k příslušnému soudu. Dle komentářové literatury lze toto řízení zahájit i bez návrhu, nicméně je možno je zahájit i na návrh pěstouna. Bez tohoto soudního rozhodnutí je třeba mít za to, že pěstoun je povinen umožnit styk rodiče s dítětem, i když to výslovně v soudním rozhodnutí není stanoveno

Řízení o úpravě styku rodiče s nezletilým dítětem je dle ust. § 466 a násl. ZŘS řízením ve věcech péče soudu o nezletilé, které má povahu nesporného řízení. Toto řízení je ovládáno principem oficiality a principem vyšetřovacím. Princip oficiality znamená, že procesní iniciativa je v rukou soudu, který sám rozhoduje o zahájení určitého řízení (zahájení ex officio) a zároveň vymezuje předmět tohoto řízení. Ust. § 13 ZŘS zakotvuje obecné pravidlo, že pokud zákon neukládá výslovně povinnost zahájit řízení jen na návrh, může soud zahájit řízení i bez návrhu. Princip vyšetřovací znamená, že za objasnění skutkového stavu, potřebného k požadovanému rozhodnutí, nese odpovědnost soud. Proces ovládaný takovým principem nevyklučuje povinnost účastníků uvádět rozhodné skutečnosti a nabízet důkazy, ale je povinností soudu věc náležitě vyšetřit.

V rámci řízení jsou pak účastníky mimo další i samotní pěstouni, v jejichž péči se nezletilý nachází.

Dle ust. § 11 odst. 1 písm. a) Zákona o soudních poplatcích je řízení ve věcech péče soudu o nezletilé od poplatku osvobozeno.

Vysvětlivky:

Příslušnost soudu

Příslušným soudem k úpravě styku rodiče s nezletilým je okresní soud, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností, své bydliště (srov. § 466 písm. d), § 467 odst. 1, § 3 odst. 1 a § 4 odst. 2 ZŘS).

Počet stejnopisů

Pokud bude vyhotovený návrh podáván soudu jinak než elektronickou formou (prostřednictvím datové schránky, emailem s elektronicky ověřeným podpisem, webovou aplikací ePodatelna apod.), je ho potřeba podat soudu v příslušném počtu stejnopisů a s přílohami, tak aby jedno vyhotovení návrhu zůstalo soudu a každý další účastník mohl získat také po jednom vyhotovení (srov. § 42 OSŘ).

Způsoby úpravy styku rodiče s dítětem

1. Omezení styku
 - a. Časové – zkrácení styku, případně stanovení styku bez přespání
 - b. Místní – stanovit styk na určitém místě
 - c. Omezení styku dalším osobám (např. partner rodiče)
 - d. Asistovaný styk – stanovit styk pod dohledem třetí osoby, např. psychologa, sociálního pracovníka, či pěstouna
 - e. Nepřímý styk – styk lze stanovit prostřednictvím dálkového způsobu (dopisy, email, telefon, Skype apod.)
2. Zákaz styku
 - a. Jelikož se jedná o vážný zásah do rodičovské odpovědnosti, představuje zákaz styku rodiče s nezletilým prostředek ultima ratio, tj. krajní prostředek, který je nutno vzít v potaz až nelze-li, s ohledem na zájem dítěte, situaci řešit jiným způsobem.